

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1934 kl. 12 m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 10, i anledning av väckt motion, II: 76, angående ersättning i vissa fall av statsmedel för skada, som tillfogats enskild person vid ingripande på ordningsmaktens sida.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 76, har herr *Lundqvist m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser angående rätt till ersättning av statsmedel åt enskild person för skador, ådragna vid ingripande på ordningsmaktens sida, eventuellt förelägga riksdagen förslag till sådana bestämmelser.

Motionen.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammaren hänvisade ärendet till sitt femte tillfälliga utskott, som i anledning därav i sitt utlåtande, nr 4, anförde följande:

Andra kammarens utskott.

Utskottet ansluter sig till de synpunkter, som motionärerna anført till grund för motionen. En ändring i bestående förhållanden synes synnerligen befogad. Det ligger utan gensägelse i samhällets intresse att bereda ökat ekonomiskt skydd åt personer, vilka biträda ordningsmakten vid fullgörandet av dess uppgift och därvid mången gång — ej minst på landet, där polisen i regel är hänvisad till att räkna endast med egen hjälp — göra det över huvud taget möjligt för denna att fullgöra sin ämbetsplikt. Såsom av inhämtade upplysningar framgår, lämnas endast i undantagsfall gottgörelse åt enskild person för skada och dylikt, som ådragits vid ingripande på ordningsmaktens sida.

I motionen har påpekats möjlighet att erhålla ersättning av allmänna medel åtminstone för alla kropps- och andra skador, som åsamkats person, vilken i en kritisk situation ställt sig på ordningsmaktens sida. Såsom en förutsättning — i regel — har antytts att vederbörande borde hava blivit av vederbörande polisman ombedd att biträda honom.

Utskottet håller före, att, om det med motionen avsedda syftet verkligen skall nås, nämligen att uppmuntra enskilda personer att, då verkligt behov föreligger, biträda ordningsmakten, så bör också steget tagas längre och ersättning kunna tillerkännas i större utsträckning än som av de i motionen lämnade exemplen framgår.

Något absolut krav på att vederbörande blivit direkt ombedd att hjälpa bör ej upprätthållas. Sådana förhållanden kunna vara för handen, att ordningsmaktens ordinarie handhavare är urståndsatt att uttryckligen anmoda någon om

hjälp. Det bör enligt utskottets mening vara till fyllest, att, i fall då hjälp ej blivit av ordningsmakten uttryckligen påkallad, denna dock varit oundgängligen nödig för ordningens upprätthållande eller som skydd åt polisman själv i hans tjänsteutövning.

Den ersättning, som i dylika fall lämnas av det allmänna, bör ej heller vara allt för snävt tilltagen. Det är samhällets plikt att sörja för att varje bevislig förlust eller skada, som vållats av oundgängligen erforderligt ingripande till ordningsmaktens hjälp, blir ersatt på ett sätt, som är samhället värdigt. Utskottet tänker därvid alldeles särskilt på det fall, att någon enskild person på grund av skador, ådragna vid ingripande till ordningsmaktens hjälp, sedermera avlider. I dylikt fall bör det för samhället vara en hederssak att svara för att de efterlevande erhålla sin skäliga bärgning.

För att göra den ekonomiska gottgörelsen effektiv bör statsverket i första hand svara för densamma. Efter domstols prövning, där sådant förekommer, kan sedermera det ekonomiska ansvaret överflyttas på annan, ersättningskyldig person.

I samband härmed vill utskottet fästa uppmärksamheten på vissa förhållanden, vilka äga nära sammanhang med dem, som motionen tagit sikte på, och där ändring synes befogad. Den nu gällande polislagstiftningen ålägger polisdistrikt att ansvara för skada å polisman och hans kläder o. s. v. Ett stort antal ordningsmän, (kafévakter, ordningsmän vid dansbanor o. s. v.) falla dock ej under denna lagstiftning, ehuru dessa ordningsmän själva ofta äro tillförsäkrade visst mått av ökat rättsskydd. Utskottet finner det önskligt, att en eventuell utredning komme att omfatta jämväl vidgad rätt till ersättning åt denna kategori av ordningsmakt, som hos sina uppdrags- och arbetsgivare ofta sakna nödigt ekonomiskt underlag för att bliva rättvisligen tillgodosedda vid uppkommen skada. Då denna fråga emellertid ej torde falla inom ramen för ifrågavarande, till utskottet hänvisade motion, anser sig utskottet ej böra härutinnan framkomma med några yrkanden utan inskränka sig till att endast konstatera ett förefintligt önskemål att denna skillnad i behandlingen av olika slag ordningsmakt måtte bliva i möjligaste mån undanröjd.

De ovan av utskottet framhållna synpunkterna äro avsedda att utgöra en antydning om mångfalden av de frågor, som böra lösas i sammanhang för ett effektivt tillmötesgående av de önskemål, som motionärerna angivit och som i inhämtade yttranden livligt bitratts. Utskottet anser det vid dylikt förhållande lämpligare att tillmötesgå motionärernas krav i enlighet med deras senare alternativ d. v. s. en utredning av frågan med framläggande av därvid framkomna förslag.

Under åberopande av det anförda får utskottet därför hemställa, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående ersättning i vissa fall av statsmedel för skada, som tillfogats enskild person vid ingripande på ordningsmaktens sida, ävensom framläggande för riksdagen av förslag till dylika bestämmelser.”

Andra kammaren biföll vad dess utskott sålunda hemställt.

*Andra
kammarens
beslut.*

Första kammaren, som delgivits detta beslut, har hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott. *Delgivning.*

Utskottet har tagit del av vad i ärendet hos andra kammarens vederbörande utskott förekommit ävensom förehaft de i nämnda utskotts utlåtande omnämnda yttranden över motionen, varav de av överståthållarämbetet och polismästaren i Stockholm avgivna fogats såsom bilagor till nämnda utlåtande. *Utskottet.*

Vid övervägande av vad sålunda förekommit och vidare vid ärendets fördragning hos utskottet blivit utrett har utskottet velat instämma i vad andra kammarens utskott anför och hemställt, samt får förty för sin del hemställa,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens ärendet fattade beslut.

Stockholm den 17 maj 1934.

Å utskottets vägnar:

O. A. NORDBORG.

Närvarande: herrar *Nordborg, Berling, Rydberg, John Björck, Anton Pettersson*
och *Arvedson.*
